

Såcornkvaliteten 2011

Oppdatert pr. 20.oktober

Siden den første rapporten ble utarbeidet for en måned siden, er det analysert mange prøver av årets såkorn. Vi har derfor nå et bedre grunnlag til å vurdere såkornkvaliteten.

Hovedinntrykket er at kvaliteten i Sør-Norge er bedre enn forventet etter den vanskelige høsten. Dette kan ha sammenheng med den kraftige spiretregheten vi har i år. Spiretreghet hindrer groing i akset og dermed har spireevnen i mange partier blitt reddet. Ulempen er et stort behov for varmebehandling for å sikre god oppspiring til våren.

I havre og vårhvete er det likevel en del partier som spirer så dårlig at de ikke er egnet som såkorn.

Såkorn fra Trøndelag har høy spireevne, men mye byggbrunflekk og havrebrunflekk gjør at så å si alle partier bør beises.

Sør-Norge

Bygg

Spireevna er i gjennomsnitt 90 % ubeisa og 93 % etter prøvebeising. Det er små forskjeller mellom sortene med unntak av Iron som kommer dårligere ut. Spiretregheten er kraftigst i Edel, Marigold, Brage og Tiril. Smitte av Fusarium er på nivå med fjoråret og varierer lite mellom sortene. Derimot er det store forskjeller når det gjelder smitte av byggbrunflekk. Mens sortene Helium, Iver, Tiril og Tyra har mye smitte, har de andre sortene til dels svært lite smitte av denne soppen. Dette fører til stor variasjon i beisebehovet mellom sortene: Mens bare 35 % av Marigold-prøvene er anbefalt beisa, har over 80 % av Edel, Helium og Tyra behov for beising.

Havre

De siste årene har vi hatt til dels store problemer med spireevna i havre, hovedsakelig på grunn av Fusarium. Også i år er det mye smitte av Fusarium, men dessuten har groing redusert spireevna i mange prøver. I gjennomsnitt spirer havreprøvene 84 % ubeisa og 86 % etter prøvebeising. Om lag 1/3 av prøvene spirer under 85 % etter prøvebeising, og en god del prøver har hatt så lav spireevne at de ikke er egnet som såkorn. Det er liten forskjell i Fusarium-smitte mellom sortene, men stor variasjon i smitte av havrebrunflekk. Mens Odal og Belinda har lite havrebrunflekk, er det svært mye i Hurdal. Beisebehovet varierer mellom sortene fra 59 % i Ringsaker til 96 % i Hurdal.

Vårhvete

Som tidligere år er det god effekt av beising på spireevna i vårhvete, men spireprosenten etter beising er lavere en vi er vant til. I gjennomsnitt går spireprosenten opp fra 82 til 89 % etter prøvebeising. Årsakene til redusert spireevne i en del hvetepøver er foruten smitte av Fusarium og hveteaksprikk, groing, treskeskade og tørking ved for høy temperatur.

Det uvanlige i år er den kraftige spiretregheten i mange prøver av vårhvete. Selv om spiretregheten i hvete ikke sitter like kraftig i som hos bygg og havre, trenger også en del hvetepartier varmebehandling.

Som tidligere år er beisebehovet i vårhvete høyere enn i bygg og havre. 89 % av prøvene har fått beiseanbefaling, og i sorten Krabat har alle prøvene hatt behov for beising.

Trøndelag

Bygg

Spireevna er også i år svært høy: 94 % ubeisa og 96 % etter prøvebeising. Det er til dels kraftig spiretreghet og kraftigst i sorten Heder. Smitten av *Fusarium* er vesentlig høyere enn den har vært de siste årene. Sammen med svært mye smitte av byggbrunflekk (helt opp i 70 % i Tyra), har dette ført til at nesten alle partiene er anbefalt beisa.

Havre

Ringsaker er hovedsorten i Trøndelag og den har spirt svært bra: 93 % ubeisa og 94 % etter prøvebeising. Som i bygg er *Fusarium*-nivået vesentlig høyere enn vanlig. Når det i tillegg er i gjennomsnitt 50 % smitte av havrebrunflekk, er beisebehovet svært stort.

Tabeller

Tabell 1. Spireevne, angrep av soppsjukdommer og beisebehov i prøver av **bygg** fra korndyrkere i **Sør-Norge**. Resultatene er basert på 304 prøver analysert pr. 20.10.2011.

Sort	Antall prøver	Spireevne % *		Smittegrad % **		% prøver anbefalt beisa
		Ubeisa	Prøvebeisa	<i>Fusarium</i>	Byggbrunflekk	
Brage	20	81+10=91	80+14=94	29	8	63
Edel	27	60+31=91	57+38=95	29	4	85
Gustav	9	84+ 6=90	82+11=93	11	12	44
Heder	44	77+13=90	74+19=93	28	4	55
Helium	95	84+ 6=90	85+ 8=93	22	30	86
Iron	6	72+ 6=78	76+ 8=84	24	5	67
Iver	23	85+ 6=91	81+12=93	23	22	57
Marigold	21	68+25=93	64+31=95	18	2	35
Tiril	24	82+10=92	80+15=95	17	36	75
Tyra	37	82+ 8=90	81+12=93	21	27	81
Bygg	304	79+11=90	77+16=93	23	19	71

** 13 % *Bipolaris* i Edel

Tabell 2. Spireevne, angrep av soppsjukdommer og beisebehov i prøver av **havre** fra korndyrkere i **Sør-Norge**. Resultatene er basert på 254 prøver analysert pr. 20.10.2011.

Sort	Antall prøver	Spireevne % *		Smittegrad %		% prøver anbefalt beisa
		Ubeisa	Prøvebeisa	<i>Fusarium</i>	Havrebrunflekk	
Belinda	159	80+ 4=84	80+ 6=86	31	14	75
Haga	19	80+ 2=82	83+ 3=86	27	24	90
Hurdal	23	81+ 8=89	80+ 9=89	23	69	96
Odal	17	80+ 1=81	82+ 3=85	26	12	71
Ringsaker	18	73+10=83	72+13=85	32	25	59
Havre	254	79+ 5=84	80+ 6=86	29	21	76

Tabell 3. Spireevne, angrep av soppsjukdommer og beisebehov i prøver av **vårhvete** fra korndyrkere i **Sør-Norge**. Resultatene er basert på 234 prøver analysert pr. 20.10.2011.

Sort	Antall prøver	Spireevne %*		Smittegrad %		% prøver anbefalt beisa
		Ubeisa	Prøvebeisa	Fusarium	Hveteaksprikk	
Bjarne	64	81+ 2=83	84+ 4=88	38	7	83
Demonstrant	71	76+ 2=78	82+ 5=87	26	6	84
Krabat	12	81+ 2=83	85+ 6=91	25	8	100
Zebra	82	81+ 3=84	85+ 6=91	33	8	94
Vårhvete	234	80+ 2=82	84+ 5=89	32	7	89

Tabell 4. Spireevne, angrep av soppsjukdommer og beisebehov i prøver av **bygg** fra korndyrkere i **Trøndelag**. Resultatene er basert på 105 prøver analysert pr. 20.10.2011.

Sort	Antall prøver	Spireevne % *		Smittegrad %		% prøver anbefalt beisa
		Ubeisa	Prøvebeisa	<i>Fusarium</i>	Byggbrunflekk	
Brage	4	94+ 2=96	94+ 3=97	17	27	100
Heder	11	84+10=94	80+15=95	28	19	91
Tiril	59	86+ 8=94	82+13=95	16	54	97
Tyra	27	91+ 4=95	87+ 9=96	13	70	100
Bygg	105	87+ 7=94	83+13=96	17	51	96

Tabell 5. Spireevne, angrep av soppsjukdommer og beisebehov i prøver av **havre** fra korndyrkere i **Trøndelag**. Resultatene er basert på 18 prøver analysert pr. 17.10.2011.

Sort	Antall prøver	Spireevne % *		Smittegrad %		% prøver anbefalt beisa
		Ubeisa	Prøvebeisa	<i>Fusarium</i>	Havrebrunflekk	
Ringsaker	18	88+5=93	87+7=94	20	50	94

* Spireevne = normale spirer + friske, uspirte korn